

партизанського з'єднання Сидора Ковпака, який відкрився при Глухівському технікумі механізації у 1971 році. Глухівський технікум пережив зміни та реорганізації, дві світові війни. Сьогодні під час повномасштабної війни в Україні він продовжує працювати, надаючи освіту у дистанційній формі.

Література

1. Белашов В. Глухів – столиця Гетьманської України (1708—1782 рр.): від перших поселень до сучасності. Суми: ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2020. 419 с.
2. Вечерський В. Гетьманські столиці України. Київ: Наш час, 2008. 318 с.
3. Глухівський коледж СНАУ. URL: <http://gati.snau.edu.ua> (дата звернення: 08.11.2023).
4. Глухів. *Чернігівщина*. Енциклопед. довідник. Київ: УРЕ, 2010. 467 с.
5. Черановська Т. Глухів – гетьманська столиця. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua> (дата звернення: 08.11.2023).

МІСТО – ГЕРОЙ ВАСИЛІВКА, ЖИТТЯ ВІД РОЗКВІТУ ДО ОКУПАЦІЇ

Ірина Кожем'якіна

Національна ідентифікація людини починається зі знання своєї історії. Хоча зараз історія змінила свій хід, ми не маємо права забувати, якою ціною здобувається свобода. Війна продовжується, і з нових підручників з історії України наступні покоління дізнаватимуться, як відстоюється незалежність.

Василівка – місто районного підпорядкування, розташоване на березі вже колишнього Каховського водосховища, за 50 кілометрів від Запоріжжя. Довоєнне населення міста - 14 тисяч осіб. Село засноване наприкінці XVIII ст. запорізькими козаками і кріпаками-втікачами. У 1784 році воно стало власністю генерал-майора Попова. Порівняно з сусідніми селами Василівка розвивалася швидше, бо була розташована біля переправи через річку Карачекрак, на шляху до Криму. Після повалення самодержавства був час активного селянського руху у Василівці, а на початку січня 1918 року влада в містечку повністю перейшла до волосної Ради. Селяни Василівки активно долучались до громадсько-політичного життя. За передвоєнні роки змінився загальний вигляд Василівки. Зникли землянки і халупи. У червні - липні 1941 року близько тисячі чоловіків призовного віку пішли на фронт. Понад два роки тривала окупація Василівки. За післявоєнні роки Василівка, яка 1957 року стала містом районного підпорядкування, розрослася і покрасивішала. Більшість вулиць забруковано, центральні - заасфальтовано і обсаджено деревами та кущами, прокладено тротуари, водопровід [1].

Василівка після 2000-х – це сучасне місто з розвинутою соціальною сферою, сучасними промисловими підприємствами, закладами культури та освіти, туристичними об'єктами. Далеко за межами міста відомий «Василівський елеватор», завод «Оліс», ВАТ «Василівський авторемонтний завод», «Василівський завод технологічного обладнання», «Міда» та ін. Тут є один з найвідоміших туристичних об'єктів: пам'ятка національного значення – історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова» [2].

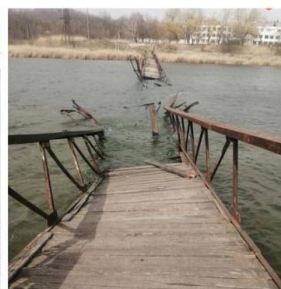

Рис.1 Архівні фото міста

Рис.2 Фото міста до початку війни

Повномасштабне вторгнення 2022 року розгорнуло нову сторінку в історії міста. 28 лютого 2022 року, за повідомленням міської ради Василівки, до міста почали підступати військові угруповання Російської Федерації. 1-2 березня 2022 року під час обстрілів постраждала ЗОШ №1, практично повністю знищена єдина міська лікарня інтенсивної терапії. Виникли проблеми з тепло-, електро- та водопостачанням. Місто обстрілювали з градів, артилерії, а також наносили ракетні удари. Мешканці ховалися в укриття, у місті зникли світло та зв'язок. Люди жили під обстрілами 5 днів.

Після закінчення активних бойових дій та фактичного початку російської окупації, люди вийшли з підвалів і побачили нову Василівку – зруйнована інфраструктура та історичні пам'ятки, пограбовані аптеки та магазини, люди стояли в чергах за їжею від двох та більше годин. Мізерна гуманітарна допомога від Василівської ради була практично вся розграбована василівськими колаборантами та місцевими жителями, що перейшли на сторону окупанта.

Рис.3 Руйнування жилого фонду

Рис.4 Руйнування інфраструктури

У травні-червні 2022 року Василівка стала кінцевим пунктом, в якому перебували люди перед виїздом на вільну територію. Проте, якщо на початку окупанти пускали достатню кількість машин, то вже ближче до вересня окупанти ввели односторонні перепустки на виїзд з окупації. А пізніше – взагалі закрили дорогу через Василівку. Про знущання окупантів над людьми на блокпостах можна написати окремий підручник. Люди могли тижнями жити без їжі, води та нормального туалету. Жінки народжували дітей в машинах. У черзі на виїзд з окупованої території померло 10 осіб.

Рис.5 Руйнування у Садибі Попова   *Рис.6 Черги з автівок на виїзд*

Законна влада Василівки, знаючи про те, що почнеться війна, втекла з міста в перші дні повномасштабного вторгнення. Людей залишили напризволяще. За весь час окупації влада згадала про людей у соціальних мережах лише двічі. Станом на вересень 2023 року, ситуація в місті залишається складною. Медикаментів високої якості в місті не залишилось, з їжею та сама ситуація. Руйнування в місті окупантами не відбудовуються, через них залізничний міст не підлягає відновленню, а рух дорогами дуже ускладнений через дірки та ями. Також, окупанти стабільно чинять провокаційні обстріли міста з метою дискримінації ЗСУ. Люди почуваються у небезпеці щоденно, російська армія перевіряє мобільні телефони на вулицях. Також, окупанти самовільно заселяються у пусті квартири містян та розграбовують майно. Український мобільний зв'язок відсутній давно. Примусової паспортизації наразі немає. Зараз у місті залишається приблизно 2 тисячі осіб.

Так зараз виглядає сучасна історія чарівного міста, яке раніше було однією з візитівок на шляху до моря. Відома за межами Запорізької області “летюча тарілка” зараз частково постраждала від обстрілів. Садиба Попова - унікальна архітектурна споруда, також частково зруйнована, проте основні будівлі все ще цілі. Садиба має унікальну кладку каменю – будівель з такою кладкою всього 3 на цілий світ. Василівська Лиса гора та плавні – наразі це частково замінована територія, на якій, до того ж, російська армія розташувала своє озброєння. В додатку до всього ця

територія також постраждала від російського екоциду на Каховській ГЕС, місцева флора та фауна переживає біологічну катастрофу.

Література

1. Історія міст і сіл української РСР [Запорізька область]: веб-сайт. URL: <http://ukrssr.com.ua/zapor/vilnyanskiy/vasilivka-vasilivskiy-rayon-zaporizka-oblast> (дата звернення 01.10.2023).
2. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека : веб-сайт. URL: <https://zounb.zp.ua/resourse/zaporizkyu-kray/mista-i-sela/vasilivka> (дата звернення 01.10.2023).

ЄВРЕЙСТВО В УКРАЇНСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЇ 1917 – 1921 рр.

Єлизавета Лапчик

Українська революція 1917-1921 років висунула на передній план демократичне розв'язання національного питання та вироблення моделі захисту національних меншин. Російська влада протягом багатьох років намагалася впливати на взаємини українців із євреями в імперії Романових, оскільки порозуміння цих двох народів створювало багато проблем для Петербурга. Але, незважаючи на такі несприятливі умови, Центральна Рада здійснила реальну спробу забезпечити права іноетнічного населення, заклавши таким чином правові основи демократичної етнополітики.

Тому актуальним у контексті цієї теми є вивчення проблеми взаємин влади з національними меншинами, зокрема з єврейською та її ролі в Українській революції.

На початку ХХ століття в Україні мешкало майже 2/3 всього єврейського населення Російської імперії, в той час як у самій Росії – 1/5, а у Білорусії – 1/7 їх частина [2, с. 116]. Євреї становили більшість у таких містах, як Житомир, Вінниця, Умань, Проскурів, Новоград-Волинський, Коростень, Овруч, Бердичів та інших [6, с. 148].

Аналіз етнічного складу Центральної Ради дає такі результати: 75% її членів репрезентували українські організації, 14% - російські, 6% - єврейські, 2,5% - польські. Єврейські партії отримали 50 місць (з 822) в Центральній Раді і п'ять місць (з 55) в її виконавчому органі – Малій Раді (їх зайняли представники Бунду, ПоалейЦіон, Об'єднаної єврейської соціалістичної робітничої партії (Фарейнікте), Фолкспартейта сіоністів) [3, с. 4].

У квітні 1917 р. відбувся Всеукраїнський національний конгрес, в якому взяли участь і представники єврейських організацій. Майже тисяча його делегатів, які представляли регіони України, одноголосно схвалили основи політики Центральної Ради. Голова Ради об'єднаних єврейських організацій Києва Г. Биховський свій вітальний виступ завершив словами захоплення і подяки лідеру українського руху М. Грушевському та всьому українському народу.